

Lag

om ändring av lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011) 3 § 1 mom. 6 punkten, 22 § 2 mom., 30 § och 55 § 2 mom., av dem 30 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 473/2015,

ändras 3 § 1, 3 och 9 punkten, 6, 7, 9—14, 14 a, 15, 16 och 18 §, 19 § 3 mom., 20 § 2 mom., 21 § 2 mom., 23 § 3 mom., 29 och 31 §, rubriken för 32 § samt 32 § 3 mom., 39—41 §, 42 § 1 och 2 mom., 43, 44, 56, 58 och 60 §, 61 § 1 mom. och 63 § 1 mom.,

av dem 3 § 9 punkten sådan den lyder i lag 388/2015, 6, 16 och 40 § sådana de lyder i lag 87/2015, 7 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1253/2011 och 1294/2022, 9 och 10 § sådana de lyder i lag 1161/2016, 12 § sådan den lyder i lag 1165/2021, 13 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 427/2024, 14 § sådan den lyder i lagarna 673/2015 och 1084/2022, 14 a och 31 § sådana de lyder i lag 673/2015, 18 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1294/2022, 39 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 616/2020, 41 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 851/2019, 56 § sådan den lyder i lag 851/2019 och 58 § sådan den lyder i lagarna 616/2020 och 1294/2022, och

fogas till 3 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 388/2015, en ny 10 punkt, till lagen nya 11 a, 13 a, 15 a och 16 a §, till 17 § ett nytt 5 mom., till 19 § ett nytt 4 mom., till lagen en ny 23 a §, till 32 § nya 4—6 mom., till lagen en ny 39 a §, ett nytt 6 kap., i stället för det 6 kap. som upphävts genom lag 616/2020, samt nya 56 a och 63 a § som följer:

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *person som söker internationellt skydd* en tredjelandsmedborgare eller en statslös person som avses i artikel 3.13 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1348 om upprättande av ett gemensamt förfarande för internationellt skydd i unionen och om upphävande av direktiv 2013/32/EU, nedan *förordningen om asylförfaranden*, och som har gjort en ansökan om internationellt skydd avseende vilken det ännu inte har fattats ett lagakraftvunnet beslut,

3) *mottagande* en helhet som utgörs av förläggningar och deras mottagningstjänster och vars syfte är att trygga försörjningen för och omsorgen om personer som söker internationellt skydd eller får tillfälligt skydd,

9) *hjälpinsatser* tjänster och stödåtgärder för offer för människohandel,

10) *gränskontrollmyndighet* Gränsbevakningsväsendet och andra myndigheter som har rätt att genomföra in- och utresekontroller enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 om en unionskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna).

6 §

Tillämpning av lagen på personer med särskilda mottagandebehov

Vid tillämpningen av denna lag ska hänsyn tas till särskilda mottagandebehov hos personer som söker internationellt skydd och personer som får tillfälligt skydd.

Särskilda mottagandebehov ska bedömas individuellt. Bedömningen ska göras så snart som möjligt, dock senast inom 30 dagar från det att ett ärende som gäller internationellt skydd eller tillfälligt skydd har blivit anhängigt. Om särskilda mottagandebehov framkommer i ett senare skede, ska förläggningen bedöma dessa behov och svara på dem.

7 §

Ersättning för kostnader

Staten ersätter kostnader som orsakas av åtgärder som avses i denna lag inom ramen för statsbudgeten.

Migrationsverket betalar kostnaderna för inrättande och upprätthållande av förläggningar samt ersättning för produktionen av mottagningstjänster. Kostnaderna ersätts för den tid under vilken utlänningsverket har rätt att få mottagningstjänster med stöd av 14 och 14 a § eller under vilken förläggningen är ett sådant screeninginkvarteringsställe som avses i 3 § 1 mom. 31 punkten i utlänningslagen. Migrationsverket betalar ersättning till serviceproducenten för hjälp till sådana offer för människohandel som inte har en i lagen om hemkommun avsedd hemkommun i Finland.

Migrationsverket betalar på ansökan arvodet till en företrädare för ett barn som saknar vårdnadshavare på basis av den tid som företrädaren har använt för uppgifterna och ersättning för de kostnader som orsakats av företräddandet, om företrädaren har förordnats med stöd av denna lag och barnet inte har beviljats uppehållstillstånd eller en i lagen om hemkommun avsedd hemkommun i Finland på grund av tillfälligt skydd. Närmare bestämmelser om grunderna för utbetalning av arvode, arvodets storlek och kostnader som ska ersättas samt om förfarandet vid utbetalning av arvode och ersättning för kostnader får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Ersättningen för de social- och hälsovårdstjänster enligt 25 och 26 § som välfärdsområdet producerar bestäms utifrån ett avtal mellan välfärdsområdet eller HUS-sammanslutningen och Migrationsverket. Om det inte har avtalats om ersättning ska Migrationsverket betala en ersättning som motsvarar kostnaderna för att producera tjänsten. Ersättning för annan service som produceras av en offentlig eller privat serviceproducent bestäms enligt vad som särskilt har avtalats.

9 §

Statliga förläggningar

Migrationsverket svarar för driften av statliga förläggningar samt beslutar om inrättande och nedläggning av dem och om deras verksamhetsställen.

Föreståndaren för en statlig förläggning förutsätts ha en för uppgiften lämplig examen, god förtrogenhet med de uppgifter som hör till tjänsten, i praktiken visad ledarförmåga och sådana kunskaper i främmande språk som skötseln av uppgiften kräver.

En föreståndare som sköter uppgifter som avses i 2 mom. svarar inom ramen för sin behörighet för att den förläggning som han eller hon leder har tillräcklig personal för verksamheten och att de krav som ställs på förläggningens verksamhet i denna lag och i den övriga lagstiftningen iakttas.

10 §

Avtal om produktion av mottagningstjänster

Migrationsverket kan ingå avtal om produktion av mottagningstjänster med serviceproducenter inom den privata, offentliga eller tredje sektorn. Migrationsverket behåller ansvaret för den styrning, planering och övervakning som föreskrivs i 8 § också när mottagningstjänsterna produceras av en icke-statlig förläggning.

I avtalet mellan Migrationsverket och serviceproducenten ska det åtminstone avtalas om

- 1) tjänstens innehåll, omfattning och kvalitet,
- 2) produktionen av mottagningstjänster med iakttagande av denna lag och allmänna förvaltningslagar,
- 3) arrangemangen för Migrationsverkets styrning och övervakning,
- 4) grunderna för hur kostnaderna bestäms och ersätts, samt
- 5) påföljder vid avtalsbrott och villkoren för hävning av avtalet.

Om det är fråga om ett avtal om inrättande och upprätthållande av en förläggning, ska det utöver de villkor som anges i 2 mom. åtminstone avtalas om

- 1) kraven på förläggningsens lokaler och personal, och
- 2) utvidgning, inskränkning och nedläggning av förläggningar samt beredskap för omfattande invandring och andra störningssituationer i anslutning till invandring.

Migrationsverket har rätt att av serviceproducenten avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter och utredningar som är nödvändiga för övervakningen samt rätt att inspektera de lokaler som förläggningsen förfogar över. Inspektionsrätten gäller dock inte lokaler som mottagaren av mottagningstjänster använder för boende, om det inte är nödvändigt att inspektera lokalerna för att trygga klientens ställning och rättigheter eller ändamålsenliga tjänster. I fråga om inspektionen tillämpas i övrigt bestämmelserna i 39 § i förvaltningslagen.

Serviceproducenten svarar för att de mottagningstjänster som serviceproducenten producerar är lagenliga och avtalsenliga. Om en serviceproducent bryter mot lag eller avtal, kan Migrationsverket ge en anmärkning eller ett föreläggande om rättelse, förelägga avtalsvite, begränsa verksamhetens omfattning eller avbryta verksamheten till den del det är nödvändigt eller häva avtalet i fråga om en väsentlig överträdelse. Migrationsverket ska se till att servicen fortsätter när avtalet upphör.

11 §

Krav som gäller produktion av mottagningstjänster

Migrationsverket ska säkerställa att icke-statliga förläggningar har tillräckliga professionella, verksamhetsmässiga och ekonomiska förutsättningar att ordna mottagningstjänster.

I fråga om behörighetsvillkoren för föreståndare för icke-statliga förläggningar tillämpas 9 § 2 mom.

11 a §

Straffrättsligt tjänsteansvar och skadeståndsansvar

På personer som är anställda hos icke-statliga förläggningar tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de sköter i denna lag avsedda uppgifter i anslutning till mottagningstjänster. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

12 §

Beredskap för omfattande invandring och andra störningssituationer i anslutning till invandring

Migrationsverket svarar för beredskapen att ordna mottagandet av personer som söker internationellt skydd eller får tillfälligt skydd vid omfattande invandring och andra störningssituationer i anslutning till invandring. Migrationsverket ska utarbeta en nationell beredskapsplan för omfattande invandring och andra störningssituationer i anslutning till invandring och styra andra myndigheters och aktörers beredskap för att ordna mottagandet.

Migrationsverket utför sina beredskapsuppgifter i samarbete med andra myndigheter och aktörer.

Inrikesministeriet svarar för utarbetandet av en beredskapsplan enligt EU:s migrations- och asylpakt, ibruktagandet av planen och underrättelsen om ibruktagandet till Europeiska unionens asylbyrå och Europeiska kommissionen.

13 §

Mottagningstjänster

Migrationsverket ordnar mottagningstjänster. Personer som söker internationellt skydd eller får tillfälligt skydd får mottagningstjänster via den förläggning där de registreras som klienter.

Till mottagningstjänsterna hör inkvartering, mottagnings- och brukspenning, socialservice, hälso- och sjukvårdstjänster, tolk- och översättartjänster samt handledning och rådgivning enligt det som föreskrivs i detta kapitel. Inom ramen för mottagningstjänsterna kan också måltider ordnas.

I grupphem och enheter för stödboende avsedda för barn som saknar vårdnadshavare ordnas daglig omvårdnad, omsorg och fostran av barn. Fullt uppehälle kan ordnas i grupphem och enheter för stödboende.

13 a §

Identifiering och uppdatering av kontaktuppgifter

En förutsättning för att få mottagningstjänster är att personen regelbundet identifierar sig vid förläggningen. Personer som söker internationellt skydd ska identifiera sig 2–4 gånger i månaden och personer som får tillfälligt skydd en gång i månaden. Identifieringsskyldigheten gäller inte personer under 18 år eller förvärvsarbetande. Personen ska dessutom meddela förläggningen sina kontaktuppgifter och uppdatera dem.

Identifieringen kan göras personligen vid förläggningen eller på något annat tillförlitligt sätt som Migrationsverket bestämmer.

Om en person som söker internationellt skydd eller får tillfälligt skydd utan grundad anledning försummar att identifiera sig vid förläggningen, kan personens klientrelation vid förläggningen avslutas fem vardagar efter det att identifieringen försumrades.

Genom Migrationsverkets beslut kan avvikelser göras från skyldigheten att identifiera sig vid omfattande invandring eller andra störningssituationer i anslutning till invandring. Beslutet gäller alla mottagare av mottagningstjänster och är i kraft temporärt.

14 §

Mottagare av mottagningstjänster

Mottagningstjänster tillhandahålls tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som söker internationellt skydd eller får tillfälligt skydd.

Den som gjort en efterföljande ansökan om internationellt skydd tillhandahålls dock inte mottagningstjänster, om avvikelse görs från sökandens rätt att stanna kvar på finskt territorium med stöd av 102 § i utlänningslagen.

14 a §

Hur länge mottagningstjänster tillhandahålls

Personer som sökt internationellt skydd och som har fått uppehållstillstånd och som uppfyller villkoren för att få en i lagen om hemkommun avsedd hemkommun eller personer som får tillfälligt skydd och som uppfyller villkoren för att få en i lagen om hemkommun avsedd hemkommun tillhandahålls mottagningstjänster under den tid då övergången till kommunen ordnas, dock högst 3 månader från det att villkoren för att få en i lagen om hemkommun avsedd hemkommun uppfylls. Mottagningstjänster för minderåriga som saknar vårdnadshavare tillhandahålls dock under den tid då övergången till kommunen ordnas.

Mottagningstjänster tillhandahålls i högst 60 dagar efter det att en tredjelandsmedborgare inte längre har rätt att stanna kvar på finskt territorium.

Med avvikelse från vad som i 2 mom. föreskrivs om hur länge mottagningstjänster tillhandahålls ska mottagningstjänster tillhandahållas den som gjort en efterföljande ansökan om internationellt skydd i högst 14 dagar efter det att han eller hon inte längre har rätt att stanna kvar på finskt territorium.

Med avvikelse från vad som i 2 och 3 mom. föreskrivs om hur länge mottagningstjänster tillhandahålls ska mottagningstjänster för barn som saknar vårdnadshavare tillhandahållas tills barnet lämnar landet.

Trots de tidsgränser som föreskrivs ovan kan förlägningens föreståndare besluta att fortsätta tillhandahållandet av mottagningstjänster under en skälig tid av exceptionellt vägande skäl.

15 §

Information

Personer som söker internationellt skydd eller får tillfälligt skydd ska informeras om mottagningstjänsterna, rättigheter och skyldigheter i samband med mottagandet, påföljder vid försummelse av skyldigheter, rättshjälp samt organisationer som bistår i frågor som hänför sig till mottagandet.

Polisen, gränskontrollmyndigheten eller Migrationsverket ska ge sådana uppgifter som avses i 1 mom. till personer som söker internationellt skydd så snart som möjligt och senast inom tre dagar från det att ansökan gjordes, eller när ansökan registreras. Personer som söker tillfälligt skydd ska ges uppgifterna när ansökan registreras.

Personer som söker internationellt skydd eller får tillfälligt skydd ska få uppgifterna skriftligen i begriplig och tydlig form på sitt modersmål eller på ett språk som personen rimligen kan förväntas förstå. Vid behov kan uppgifterna även ges muntligen. Personen ska genom sin underskrift bekräfta att han eller hon har fått uppgifterna.

Polisen, gränskontrollmyndigheten eller Migrationsverket ska ge ett barn som saknar vårdnadshavare uppgifterna på ett sätt som är lämpligt med beaktande av barnets ålder och utvecklingsnivå. Uppgifterna ska ges i närvaro av en företrädare eller en tillfällig företrädare som förordnats för barnet.

15 a §

Handledning och rådgivning

Förläggningen ska ordna handledning och rådgivning för personer som söker internationellt skydd och personer som får tillfälligt skydd.

16 §

Inkvartering på en förläggning

Personer som söker internationellt skydd eller får tillfälligt skydd inkvarteras på en förläggning. Vid inkvarteringen beaktas de inkvarterades ålder, kön och särskilda mottagandebehov. Inkvarteringen ordnas så att familjemedlemmar kan bo tillsammans om de så vill. När inkvartering ordnas vidtas lämpliga åtgärder för att säkerställa att inkvarteringen genomförs tryggt.

Personer som söker internationellt skydd eller får tillfälligt skydd kan flyttas till en annan förläggning, om det är nödvändigt för personens egen skull, förläggningsens verksamhet eller administrationen av asyl- eller mottagningssystemet.

Migrationsverket beslutar om inkvartering och förflyttning som hänför sig till administrationen av asyl- och mottagningssystemet. Förläggningen beslutar om inkvartering och förflyttning, om de hänför sig till förläggningsens verksamhet eller mottagaren av mottagningstjänster själv. Migrationsverket kan förbehålla sig rätten att besluta om förflyttning, om man i ett ärende som gäller förflyttning inte kan uppnå enighet om vilken förläggning personen ska flyttas till.

16 a §

Allmän ordning och säkerhet vid förläggningsen

Klienten får inte störa den allmänna ordningen vid förläggningsen eller i dess omedelbara närhet eller utgöra en fara för andras säkerhet.

Till förläggningsen får inte medföras och på förläggningsen får inte innehas sådana föremål eller ämnen som enligt någon annan lag inte får innehas eller som kan orsaka fara för den boendes eller en annan persons liv, hälsa eller säkerhet eller skada egendom, om det är sannolikt att ämnet eller föremålet kommer att användas på ett sådant sätt.

Migrationsverket fastställer en ordningsstadga för förläggningsen som innehåller närmare bestämmelser än denna lag om allmän ordning och säkerhet vid förläggningsen, brandsäkerhet, innehav av farliga ämnen och föremål och förläggningsens och klienternas egendom samt andra motsvarande enskilda omständigheter i anslutning till upprätthållandet av ordningen vid förläggningsen och ordnandet av verksamheten.

Förläggningsen ska i enlighet med 15 § 3 och 4 mom. delge den som söker internationellt skydd eller får tillfälligt skydd ordningsstadgan när han eller hon registrerar sig som klient vid förläggningsen.

17 §

Inkvartering av barn utan vårdnadshavare

Barn utan vårdnadshavare kan inkvarteras på en förläggning för vuxna eller familjer tillsammans med en närstående vuxen som ansvarar för omsorgen om barnet, om det är förenligt med barnets bästa.

18 §

Enskild inkvartering

Personer som söker internationellt skydd eller får tillfälligt skydd kan själva ordna sin inkvartering.

Föreståndaren för en förläggning beslutar på förslag av en socialarbetare om förflyttning av ett barn utan vårdnadshavare till enskild inkvartering. Socialarbetaren ska höra barnet och barnets företrädare innan förslaget utarbetas. Förläggningen meddelar adressen för ett barn utan vårdnadshavare som bor i enskild inkvartering och uppgifter om de personer hos vilka barnet bor till välfärdsområdet på bostadsorten eller till Helsingfors stad. Meddelandet ska åtföljas av beslutet om enskild inkvartering av barnet.

19 §

Mottagningspenning

Kompletterande mottagningspenning kan beviljas för utgifter som på grund av personens eller dennes familjs särskilda behov eller förhållanden anses behövliga för att trygga den oundgängliga försörjning som behövs för ett människovärdigt liv samt för att främja möjligheterna att klara sig självständigt.

Om inrikesministeriet har beslutat att en beredskapsplan enligt 12 § 3 mom. ska tas i bruk, kan den oundgängliga försörjningen för personer som söker internationellt skydd eller får tillfälligt skydd tryggas kortvarigt med nyttigheter efter ankomsten till landet.

20 §

Mottagningspenningens belopp

Mottagningspenningens grunddel per månad är

- 1) för ensamstående 300 euro och i förläggningar med måltidsservice 88 euro,
- 2) för andra personer över 18 år än de som avses i 1 punkten 254 euro och i förläggningar med måltidsservice 72 euro,
- 3) för barn i åldern 10—17 år som bor tillsammans med sin familj 210 euro och i förläggningar med måltidsservice 60 euro,
- 4) för barn under 10 år som bor tillsammans med sin familj 191 euro och i förläggningar med måltidsservice 57 euro,
- 5) för ensamförsörjare 336 euro och i förläggningar med måltidsservice 97 euro.

21 §

Brukspenning

Brukspenningen för barn utan vårdnadshavare är 26 euro per månad för barn under 16 år och 47 euro per månad för barn som fyllt 16 år. Brukspenningen kan också vara mindre än så, om det är motiverat med tanke på barnets ålder och utvecklingsnivå.

23 §

Beviljande och återkrav av mottagnings- och brukspenning

Vid beviljandet av mottagnings- och brukspenning iakttas bestämmelserna om fastställande av utkomststöd och förfarandet i 2 och 3 kap. i lagen om utkomststöd. Vid återkrav av mottagnings- och brukspenning tillämpas bestämmelserna om återkrav i 4 kap. i den lagen.

23 a §

Anmälan av inkomster och tillgångar

Personer som söker internationellt skydd eller får tillfälligt skydd och deras familjemedlemmar ska till den förläggning där de är registrerade som klienter lämna alla sådana nödvändiga uppgifter om sina inkomster och tillgångar som de känner till och som påverkar beviljandet av mottagningspenning och brukspenning samt tillhandahållandet av andra mottagnings tjänster. De ska omedelbart anmäla förändringar i uppgifterna till förläggningsen.

29 §

Tillhandahållande av basinformation om det finländska samhället

Förläggningsen ska för personer som söker internationellt skydd eller får tillfälligt skydd ordna en kurs genom vilken basinformation om det finländska samhället ges. Kursen är obligatorisk för mottagare av mottagnings tjänster som fyllt 18 år.

Genom Migrationsverkets beslut kan undantag göras från skyldigheten att ordna kurser vid omfattande invandring eller andra störningssituationer i anslutning till invandring.

31 §

Assisterad frivillig återresa

Till tredjelandsmedborgare som sökt internationellt skydd, personer som får tillfälligt skydd och offer för människohandel samt personer som beviljats uppehållstillstånd med stöd av 51 § i utlänningslagen kan som stöd för frivillig återresa betalas bidrag och ersättning för skäliga resekostnader för återresan till hemlandet eller till något annat land där hans eller hennes inresa är garanterad. En förutsättning för stöd för återresan är att den återvändande personen inte har en i lagen om hemkommun avsedd hemkommun i Finland. En förutsättning för att bidrag och ersättning ska betalas till den som sökt internationellt skydd är dessutom att han eller hon frivilligt och i permanent syfte avlägsnar sig ur landet efter att ha återkallat sin ansökan om skydd eller efter att ha fått sin ansökan om uppehållstillstånd avslagen.

Bidrag och ersättning beviljas, om återvändaren är i behov av stöd och inte kan börja återintegrera sig eller täcka sina resekostnader genom förvärsarbete, andra inkomster eller tillgångar eller på något annat sätt. När bidragsbeloppet bestäms ska återvändarens personliga omständigheter och förhållandena i återvändandelandet beaktas. För att bidrag ska beviljas förutsätts det att sökanden har en plan för hur bidraget kommer att användas. Bidragets belopp kan vara större än vanligt, om Migrationsverket efter att ha hört inrikesministeriet undantagsvis beslutar att stödja en begränsad grupp återresa under en viss tid. Närmare bestämmelser om bidraget och dess belopp, om målgruppen för bidraget samt om förfarandena vid beviljande av bidrag utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

Bidrag och ersättning beviljas på återvändarens ansökan av den förläggning där han eller hon är registrerad som klient, eller av Migrationsverket. Den beviljande förläggningsen eller Migrationsverket kan återkräva ett bidrag eller en ersättning som visar sig ha betalats ut på felaktiga grunder eller utan grund. Ansökan om återkrav ska lämnas till den förvaltningsdomstol inom vars domkrets förläggningsen är belägen.

32 §

Avgifter för mottagningstjänster och retroaktivt uttag av avgifter

Avgiften påförs av förlägningens föreståndare.

Avgiften tas ut till fullt belopp, om mottagaren av mottagningstjänster inte anmäler sina inkomster och tillgångar i enlighet med 23 a §.

Avgiften kan tas ut retroaktivt för högst tre månader, om det i efterhand framgår att mottagaren av mottagningstjänster skulle ha haft tillräckliga inkomster eller tillgångar för att betala avgiften.

Migrationsverket beslutar om retroaktivt uttag av avgifter. Förlägningens föreståndare ska lämna in en ansökan om retroaktivt uttag av avgiften till Migrationsverket inom sex månader från det uppgift fåtts om att mottagningstjänster tillhandahållits avgiftsfritt utan grund. Till ansökan ska fogas en tillräcklig utredning om de mottagningstjänster som personen har tillhandahållits, om den betalningskyldige och om dennes förutsättningar att betala avgiften.

39 §

Förordnande av företrädare

För barn som söker internationellt skydd, barn som får tillfälligt skydd eller sådana barn som är offer för människohandel och inte har uppehållstillstånd ska det utses en företrädare, om barnet befinner sig i Finland utan vårdnadshavare. Företrädaren ska utses så snart som möjligt, dock senast 15 vardagar efter det att ansökan har gjorts eller barnet har upptagits i hjälpsystemet. Om inrikesministeriet har fattat beslut om ibruktagande av en beredskapsplan enligt 12 § 3 mom., kan Migrationsverket förlänga tidsfristen för förordnande av en företrädare till 25 vardagar.

Den förläggning där barnet är registrerat som klient ska utan dröjsmål göra en ansökan om förordnande av en företrädare efter att ha hört barnet i enlighet med 5 § 2 mom.

Företrädaren förordnas av den tingsrätt inom vars domkrets den förläggning där barnet har registrerats som klient är belägen. Andring i tingsrättens beslut får sökas genom besvär hos hovrätten i enlighet med rättegångsbalken. Ett beslut om förordnande av företrädare ska iakttas, även om beslutet inte har vunnit laga kraft.

Innan en företrädare förordnas ska förlägningens föreståndare utan dröjsmål förordna en arbetstagare som hör till förlägningens personal till en sådan tillfällig företrädare som avses i artikel 23.2 första stycket led a i förordningen om asylförfaranden. Med en arbetstagare som hör till förlägningens personal avses en socialarbetare eller en arbetstagare som ansvarar för barnets vård- och fostringsuppgifter.

39 a §

Administration av företrädarverksamheten

Migrationsverket svarar för styrningen av, planeringen av och tillsynen över företrädarverksamheten samt för utbildningen av företrädarna.

Företrädaren ska på begäran för Migrationsverket visa upp ett straffregisterutdrag enligt 6 § 2 mom. i straffregisterlagen (770/1993).

Den förläggning där ett barn har registrerats som klient svarar för den praktiska administrationen av företrädarverksamheten.

40 §

Företrädarens behörighet

Till företrädare förordnas en för uppdraget lämplig myndig person som ger sitt samtycke och som har förmåga att sköta sitt uppdrag på ett oklanderligt sätt. Vid bedömningen av lämpligheten ska hänsyn tas till den föreslagna företrädarens kompetens och sakkunskap, uppdragets art och omfattning samt övriga omständigheter som inverkar på saken. En person vars intressen står eller skulle kunna stå i strid med barnets intressen får inte förordnas till företrädare.

En förutsättning för att en person ska kunna förordnas till företrädare är att personen för tingsrätten har uppvisat ett sådant straffregisterutdrag som avses i 6 § 2 mom. i straffregisterlagen.

En enskild företrädare kan samtidigt företräda högst 30 barn. Om inrikesministeriet har fattat beslut om ibruktagande av en beredskapsplan enligt 12 § 3 mom., kan Migrationsverket höja det maximala antalet barn som samtidigt kan företrädas av en enskild företrädare till 50.

41 §

Företrädarens uppgifter

Företrädaren ska

1) föra vårdnadshavarens talan i angelägenheter som gäller barnets person i enlighet med 12 kap. 1 och 2 § i rättegångsbalken, 14 § i förvaltningslagen och 25 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden,

2) föra vårdnadshavarens talan i angelägenheter som gäller barnets förmögenhet och ekonomi i enlighet med lagen om förmyndarverksamhet (442/1999),

3) i sitt uppdrag se till att barnets bästa tryggas,

4) bistå barnet vid kontakten med barnets familjemedlemmar och andra anhöriga, och

5) bistå barnet vid förfaranden som gäller barn enligt utlänningslagen.

Innan ett i 1 mom. avsett beslut som gäller barnets person eller förmögenhet fattas ska barnet höras på det sätt som föreskrivs i 5 § 2 mom.

I företrädarens uppgifter ingår inte barnets dagliga vård, fostran eller övriga omvårdnad.

42 §

Befriande av en företrädare från sitt uppdrag

Om det efter att en företrädare har förordnats framkommer att barnet har en vårdnadshavare i Finland eller om en vårdnadshavare förordnas för barnet, ska företrädaren befrias från sitt uppdrag, om inte befriandet strider mot barnets bästa. Företrädaren kan befrias från sitt uppdrag om denne begär det eller på grund av sjukdom eller av någon annan orsak är förhindrad att sköta sitt uppdrag, om denne inte sköter sina uppgifter på behörigt sätt eller om det finns någon annan särskild orsak till detta.

Ansökan om befrielse från uppdraget som företrädare kan göras av företrädaren, av barnet självt om barnet har fyllt 15 år, av den förläggning där barnet har registrerats som klient eller av barnets vårdnadshavare.

43 §

Upphörande av företrädaruppdraget

Företrädarens uppdrag upphör när

- 1) den som företräds fyller 18 år eller konstateras ha uppnått myndighetsåldern, eller
- 2) den som företräds varaktigt flyttar från Finland.

44 §

Anmälningsskyldighet

Tingsrätten ska underrätta förläggningen, Migrationsverket och befolkningsdatasystemet om beslut som gäller förordnande till företrädare för barn som söker internationellt skydd, får tillfälligt skydd eller är offer för människohandel eller om beslut som gäller befriande av företrädare från uppdraget.

Om barnet har i 66 § i lagen om förmyndarverksamhet avsedd egendom som förvaltas av företrädaren ska tingsrätten underrätta förmyndarmyndigheten om förordnandet av företrädare för anteckning om företrädarens uppdrag i registret över förmynderskapsärenden.

Migrationsverket, polisen, gränskontrollmyndigheten och förläggningen ska utan dröjsmål underrätta en i 39 § avsedd företrädare eller tillfällig företrädare om sådana omständigheter som gäller det barn som företräds och som bedöms vara av betydelse vid skötseln av företrädarens uppgifter enligt 41 §.

Den förläggning där barnet är registrerat som klient ska underrätta en minderårig utan vårdnadshavare om att en i 39 § avsedd företrädare eller en tillfällig företrädare har förordnats för honom eller henne.

6 kap.

Begränsningar som gäller mottagningstjänster

45 §

Sänkning av mottagningspenningen

Migrationsverket beslutar om en sänkning med 20 procent av mottagningspenningens grunddel för personer som söker internationellt skydd eller får tillfälligt skydd, om personen utan grundad anledning

1) upprepade gånger underlåter att iaktta skyldigheten enligt 13 a § att identifiera sig vid förläggningen,

2) inte uppdaterar sina kontaktuppgifter i enlighet med 13 a §,

3) upprepade gånger eller allvarligt bryter mot det som föreskrivs i 16 a § 1 eller 2 mom., eller

4) upprepade gånger vägrar att genomgå den kurs som avses i 29 § och som anvisats honom eller henne.

Migrationsverket beslutar om en sänkning med 20 procent av mottagningspenningens grunddel för personer som söker internationellt skydd, om personen utan grundad anledning avlägsnar sig från ett visst geografiskt område som avses i 49 § eller inte iakttar kravet enligt 50 § på att bo på en bestämd förläggning.

Beslut om sänkning av mottagningspenningen kan fattas för högst två månader åt gången.

En sänkning av mottagningspenningen får inte äventyra den oundgängliga försörjning som behövs för tryggande av ett människovärdigt liv och inte heller i övrigt vara oskälig.

46 §

Sänkning av mottagningspenningen för personer som ska avlägsnas ur landet och för personer som gjort en efterföljande ansökan

Migrationsverket beslutar om en sänkning med 20 procent av mottagningspenningens grunddel för personer som söker internationellt skydd eller får tillfälligt skydd, om de får mottagningstjänster efter det att de inte längre har rätt att stanna kvar på finskt territorium eller om den som söker internationellt skydd har gjort en efterföljande ansökan.

Beslutet om sänkning av mottagningspenningen gäller tills utlänningen har avlägsnat sig ur landet.

En sänkning av mottagningspenningen får inte äventyra den oundgängliga försörjning som behövs för tryggande av ett människovärdigt liv och inte heller i övrigt vara oskälig.

47 §

Indragning av mottagningstjänster

Migrationsverket beslutar om indragning av mottagningstjänster för sådana personer som söker internationellt skydd eller får tillfälligt skydd

1) som inte har rätt att stanna kvar på finskt territorium och som har försummat sin skyldighet enligt 145 a § i utlänningslagen att samarbeta under förfarandet för avlägsnande ur landet, eller

2) för vilka mottagningspenningens grunddel har sänkts med stöd av 45 § 1 mom. 3 punkten och personen fortsätter att bryta mot det som föreskrivs i 16 a § 1 eller 2 mom.

När mottagningstjänsterna dras in beviljas personen inte mottagningspenningens grunddel enligt 19 § eller brukspenning enligt 21 §. Personen kan beviljas kompletterande mottagningspenning enligt 19 § endast om det är nödvändigt i en exceptionell situation. Den förläggning där personen registreras som klient ska trygga personens försörjning och omsorg genom att ordna inkvartering och måltider samt genom att bevilja nyttigheter. Nyttigheterna beviljas på ansökan av en i 25 § avsedd yrkesutbildad person inom socialvården.

Beslut om indragning av mottagningstjänster fattas i de situationer som avses i 1 mom. 2 punkten för högst två månader åt gången.

Indragningen av mottagningstjänsterna upphör om grunderna enligt 1 mom. 1 punkten anses ha upphört eller om en domstol förbjuder eller avbryter verkställigheten av avlägsnandet av en utlänningsperson ur landet.

En indragning av mottagningstjänsterna får inte äventyra den oundgängliga försörjning som behövs för tryggande av ett människovärdigt liv och inte heller i övrigt vara oskälig.

48 §

Indragning av mottagningstjänster för personer som fått beslut om överföring

Migrationsverket beslutar om indragning av mottagningstjänster och om upphörande av rätten att arbeta för personer som söker internationellt skydd och som fått ett beslut om överföring enligt artikel 42 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1351 om asyl- och migrationshantering, om ändring av förordningarna (EU) 2021/1147 och (EU) 2021/1060 och om upphävande av förordning (EU) nr 604/2013, nedan *förordningen om asyl- och migrationshantering*, om Finland inte är den stat som personen ska vara skyldig att befinna sig i med stöd av artikel 17 i den förordningen. Mottagningstjänsterna dras in och rätten att arbeta upphör från den tidpunkt då sökanden har fått del av beslutet att överföra honom eller henne till den ansvariga medlemsstaten. Närmare bestämmelser om förutsättningarna för indragning av mottagningstjänster finns i artikel 18 i förordningen om asyl- och migrationshantering.

När mottagningstjänsterna dras in beviljas personen inte mottagningspenningens grunddel enligt 19 § eller brukspenning enligt 21 §. Personen kan beviljas kompletterande

mottagningspenning enligt 19 § endast om det är nödvändigt i en exceptionell situation. Den förläggning där personen registreras som klient ska trygga personens försörjning och omsorg genom att ordna inkvartering och måltider samt genom att bevilja nyttigheter. Nyttigheterna beviljas på ansökan av en i 25 § avsedd yrkesutbildad person inom socialvården.

49 §

Anvisande av personer som söker internationellt skydd till ett visst geografiskt område

Migrationsverket kan besluta om anvisande av personer som söker internationellt skydd till ett visst klart avgränsat geografiskt område, om det behövs för att administrera förfarandet för internationellt skydd eller mottagningssystemet.

Bestämmelser om skyldigheten för den som söker internationellt skydd att stanna kvar på ett anvisat geografiskt område finns i artikel 9.4 i förordningen om asylförfaranden.

Det geografiska området ska vara ett landskap, en kommun eller ett välfärdsområde eller något annat motsvarande område som är tillräckligt omfattande med tanke på tryggandet av sökandens privatliv, tillgången till mottagningstjänster och de särskilda förfarandegarantier som avses i artikel 21 i förordningen om asylförfaranden. Förläggningen ska ge sökanden tydlig information om gränserna för det geografiska området och om följderna av att sökanden olovligt avlägsnar sig från området.

Migrationsverket kan bevilja sökanden tillstånd att tillfälligt avlägsna sig från det geografiska området på grund av en nära anhörigs allvarliga sjukdom eller begravning, eller av något annat vägande personligt skäl. Sökanden har också rätt att avlägsna sig från det geografiska området, om det är nödvändigt för att få mottagningstjänster eller för ett möte med en myndighet eller någon annan aktör som är nödvändig för behandlingen av ett ärende som gäller internationellt skydd eller för att delta i en domstolsbehandling. Sökanden ska på förhand underrätta förläggningen om sådana avlägsnanden.

Anvisandet till det geografiska området gäller tills det inte längre anses vara nödvändigt för att administrera förfarandet för internationellt skydd eller mottagningssystemet, dock högst 12 månader från det att det inleddes.

50 §

Krav på att bo på en bestämd förläggning av skäl som hänför sig till allmän ordning eller förfarandemässiga omständigheter

Personer som söker internationellt skydd kan genom beslut av Migrationsverket, polisen eller gränskontrollmyndigheten förordnas att bo på en bestämd förläggning samt att anmäla sig där en till fyra gånger per dygn eller att vara närvarande vid vissa tidpunkter, om det behövs av skäl som hänför sig till allmän ordning eller förfarandemässiga omständigheter i fråga om ansökan. De åtgärder som vidtas på grund av förfarandemässiga omständigheter förutsätter att det föreligger en sådan risk för avvikande som avses i 121 a § i utlänningslagen.

Begränsningarna ska vara proportionella med beaktande av sökandens personliga situation. Sökanden har trots begränsningarna rätt att få mottagningstjänster, nödvändiga social- och hälsovårdstjänster och att delta i nödvändiga möten med myndigheter och domstolar. Sökanden ska underrätta förläggningen om sådana möten.

En begränsning är i kraft högst 12 månader från det att åtgärden inleddes. Om begränsningen inte längre behövs av skäl som hänför sig till allmän ordning eller förfarandemässiga omständigheter i fråga om ansökan, ska det dock omedelbart förordnas att den ska upphöra. Migrationsverket, polisen eller gränskontrollmyndigheten förordnar att begränsningen upphör.

56 §

Sökande av ändring i fråga om avgift för mottagningstjänster och retroaktivt uttag av avgifter

En betalningsskyldig som anser att det har skett ett fel i samband med påförandet av en avgift får begära omprövning hos den föreståndare för en förläggning som har påfört avgiften inom sex månader från påförandet. Omprövning av retroaktivt uttag av avgifter får begäras hos Migrationsverket. Begäran om omprövning ska göras inom sex månader från det att avgiften påfördes. Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. I förvaltningsdomstolens beslut får dock ändring inte sökas genom besvär.

56 a §

Sökande av ändring i fråga om tillstånd att avlägsna sig från ett visst geografiskt område

Omprövning av ett beslut där tillstånd enligt 49 § 4 mom. nekats får begäras hos Migrationsverket. Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. I förvaltningsdomstolens beslut får dock ändring inte sökas genom besvär.

8 kap.

Särskilda bestämmelser

58 §

Rätt att få uppgifter

Inrikesministeriet, förundersökningsmyndigheter, välfärdsområden, Helsingfors stad, HUS-sammanslutningen och kommunala myndigheter har rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt få de upplysningar som är nödvändiga för att utföra uppgifterna enligt 3 och 4 kap. av varandra, av Migrationsverket, av förläggningar, av offentliga eller privata serviceproducenter som producerar i 3 och 4 kap. avsedda tjänster och av företrädare för barn utan vårdnadshavare.

En offentlig eller privat serviceproducent som producerar i 3 och 4 kap. avsedda tjänster och vars klient är en person som söker internationellt skydd, får tillfälligt skydd eller är offer för människohandel har rätt att trots sekretessbestämmelserna av Migrationsverket och förläggningar avgiftsfritt få de upplysningar som är nödvändiga för att producera tjänsterna.

Företrädare för barn utan vårdnadshavare har rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt få de upplysningar som är nödvändiga för att utföra uppgifterna enligt 41 § av Migrationsverket, förläggningar, välfärdsområden, Helsingfors stad, HUS-sammanslutningen, kommunala myndigheter, Folkpensionsanstalten och sådana offentliga eller privata serviceproducenter som producerar i 3 och 4 kap. avsedda tjänster.

60 §

Omhändertagande av ämnen och föremål

En förläggning ska omhänderta sådana ämnen och föremål som påträffas hos en boende och
1) som kan orsaka fara för den boendes eller en annan persons liv, hälsa eller säkerhet eller skada egendom, om det är sannolikt att ämnet eller föremålet kommer att användas på ett sådant sätt, eller

2) vars innehav är förbjudet med stöd av någon annan lag.

Egendomen ska när inkvarteringen upphör återlämnas till den person av vilken den omhändertogs, om inte något annat föreskrivs om återlämnande, överlåtelse eller förstöring av sådan egendom någon annanstans i lag.

Beslut om omhändertagande fattas och omhändertagandet utförs av förläggningsens föreståndare eller av en av denne förordnad person som utför socialvårdsarbete. I brådskande fall kan även någon annan person som utför socialvårdsarbete vid förläggningsen utföra omhändertagandet. Föreståndaren eller den av föreståndaren förordnade person som utför socialvårdsarbete ska då omedelbart underrättas om saken, och personen ska besluta om omhändertagande, om inte egendomen återlämnas.

61 §

Inspektion av rum som en boende förfogar över

De rum som en boende vid en förläggning förfogar över kan inspekteras, om det finns grundad anledning att misstänka att den boende där förvarar sådana ämnen eller föremål som avses i 60 §.

63 §

Antecknande av åtgärder om omhändertagande av ämnen och föremål och inspektion av rum som en boende förfogar över

Förläggningsen ska upprätta protokoll över omhändertagande av ämnen och föremål och över inspektion av rum som en boende förfogar över. Protokollet ska undertecknas av den som utfört åtgärden, av en annan anställd som varit närvarande vid utförandet och av den hos vilken den omhändertagna egendomen påträffades eller som förfogade över de rum som inspekterades.

63 a §

Delgivning

Förläggningsen ska delge personer som söker internationellt skydd eller får tillfälligt skydd Migrationsverkets beslut om retroaktivt uttag av avgifter för mottagningstjänster enligt 32 §, om sänkning av mottagningspenningen enligt 45 §, om sänkning av mottagningspenningen för personer som ska avlägsnas ur landet och för personer som gjort en efterföljande ansökan enligt 46 §, om indragning av mottagningstjänster enligt 47 § och om kravet på att bo på en bestämd förläggning enligt 50 §. Besluten kan delges av Migrationsverket, om det är ändamålsenligt.

Ett beslut om indragning av mottagningstjänster för personer som fått beslut om överföring enligt 48 § delges i samband med beslutet om överföring på det sätt som anges i 205 § 4 mom. i utlänningslagen.

Denna lag träder i kraft den 12 juni 2026.

Bestämmelserna i 14 och 14 a § tillämpas dock först från och med den 1 september 2026.

Helsingfors den 9 juni 2026

Republikens President

Alexander Stubb

Inrikesminister Mari Rantanen